

Sygn. akt I ACa 785/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. B. i I. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o naprawienie szkody

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 19 maja 2015 r., sygn. akt II C 61/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) nakazuje pozwanej naprawienie szkody górniczej powstałej na nieruchomości powodów położonej w R. przy ul. (...) „a”:

a) w budynku mieszkalnym przez:

- spękania na ścianach i sufitach w pomieszczeniach na parterze i piętrze należy wyżyłować, oczyścić, wzmocnić siatką, a następnie zaprawić zaprawą klejową,
- w pomieszczeniu biurowym na parterze odpadnięty tynk sufitowy należy uzupełnić przez oczyszczenie podłoża, nałożenie warstwy czepnej oraz wyrównanie zaprawą sufitową,
- pęknięcia ściany w garażu należy naprawić przez dokładne oczyszczenie szczelin i sklejenie ich klejem żywicznym,

- naprawę opadniętych drzwi należy wykonać przez demontaż skrzydeł, regulację zawiasów, wyrównanie ościeżnic oraz ich odnowienie,
- odpadnięte fragmenty tynku na dwóch zewnętrznych filarach – należy ubytki wyrównać, nałożyć warstwę czepną, obłożyć zaprawą klejową wzmocnioną siatką z włókna szklanego, następnie nałożyć tynk kolorystycznie dobrany do pozostałej części elewacji,
- wykonanie robót zabezpieczających, malarskich i porządkowych.

b) otoczenia budynku oraz wjazdu do garażu przez:

- przełożenie kostki brukowej wraz z krawężnikami na całej powierzchni, z uwagi na konieczność ponownej regulacji spadków, przy maksymalnym użyciu materiałów brukarskich z odzysku, na załamaniach powierzchni należy wykonać szczeliny dylatacyjne co najmniej 7 cm – wypełnione drobnym żwirem, w celu zapewnienia swobodnego przemieszczania się kostki, dylatacje należy też wykonać przy styku kostki z budynkiem oraz przy układaniu krawężników,
- przełożenie kostki na zjeździe do garażu, żwirowe dylatacje należy wykonać wzdłuż murków oporowych po obu stronach oraz na początku i przy końcu zjazdu, winny one umożliwiać odprowadzanie wód opadowych do gruntu,
- demontaż odwodnienia liniowego przed garażem, wyrównanie podłoża, wstawienie nowego korytka z kratą, korytko należy osadzić w elastycznej osłonie pozwalającej na niwelowanie ewentualnych przesunięć kostki,
- przemurowanie pionowych pęknięć murów oporowych przy zastosowaniu zamka „Z” zapewniającego przesuw oraz odwodnienie skarpy w dolnej jej części,
- przełożenie w całości płytek na podjeździe przy wejściu do budynku przy użyciu elastycznej i mrozoodpornej zaprawy, z zachowaniem odpowiednich szczelin dylatacyjnych wzdłuż ścian budynku,
- wykonanie robót towarzyszących i porządkowych;

2) oddała powództwo w pozostałej części;

3) znosi wzajemnie koszty między stronami;

4) nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 1 500 (tysiąc pięćset) złotych tytułem części opłaty sądowej od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni oraz 1 000 (tysiąc) złotych tytułem części nieopłaconych wydatków;

II. oddała apelację w pozostałym zakresie;

III. znosi między stronami koszty postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 1 500 (tysiąc pięćset) złotych tytułem części opłaty od apelacji od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni oraz na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 312 (trzysta dwanaście) złotych z tytułu części nieopłaconych wydatków w postępowaniu apelacyjnym.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Anna Bohdziewicz
-------------------------------------	------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Powodowie I. B. i K. B. w pozwie skierowanym przeciwko pozwanej (...) S.A. w K. wnosili o zobowiązanie pozwanej do naprawienia szkody w ich budynku mieszkalnym oraz jego obejściu usytuowanym w R. przy ul. (...). Zgłosili też ewentualne żądanie na wypadek nieuwzględnienia roszczenia o przywrócenie stanu poprzedniego o zasądzenie im odszkodowania w częściach równych.

Uzasadniając żądanie powodowie podali, że ich nieruchomości jest umiejscowiona na terenie zakładu górniczego pozwanej Kopalni (...). Ruch tego zakładu doprowadził do uszkodzenia budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego oraz obejścia budynku.

Powodowie w uzasadnieniu pozwu wyspecyfikowali stwierdzone przez nich uszkodzenia obiektów i obejścia. Podnieśli, że budynek mieszkalny doznał także wychylenia od pionu.

Powodowie zgłosili szkodę pozwanej w postępowaniu przedsądowym.

Nie zaaprobowali zaoferowanej im ugody, gdyż koszt robót naprawczych wyceniony na kwotę około 15.000 złotych oraz odszkodowanie za budynek gospodarczy w kwocie około 8.000 złotych był w ocenie powodów zbyt niski w stosunku do doznanych przez nich szkód.

Dlatego wnieśli o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa i kosztorysowania dla ustalenia rodzaju szkód i sposobu ich naprawienia. Jako wartość przedmiotu sporu powodowie podali kwotę 140.000 złotych.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów procesu. Zarzuciła, że powodowie nie wyczerpali postępowania ugodowego, gdyż dokonane przez powodów w postępowaniu przedsądowym zgłoszenie szkody dotyczyło obiektów położonych w R. przy ul. (...).

Powodowie podtrzymali żądanie pozwu podając, że w pozwie doszło do omyłki co do adresu nieruchomości, która doznała uszkodzenia. Wyjaśnili, że sprawa dotyczy nieruchomości przy ul. (...).

Wyrokiem z dnia 19 maja 2015 roku Sąd Okręgowy w Katowicach nakazał pozwanej naprawienie szkody górniczej powstałej na nieruchomości położonej w R. przy ulicy (...) poprzez:

a) w budynku mieszkalnym:

- przebudowanie zdeformowanych i spękanych murów oporowych wjazdu do garażu
- przełożenie nawierzchni wjazdu do garażu,
- przebudowanie zdeformowanego odwodnienia przed bramą garażową,
- wykonanie naprawy na poddaszu zarysowań ścian i sufitów poddasza przez ich rozkucie i przeżyłowanie tynku, a następnie przemalowanie remontowanych pomieszczeń,
- wyregulowanie i dopasowanie drzwi do łazienki na poddaszu

b) w otoczeniu budynku:

- częściowe przełożenie kostki brukowej w miejscach wybrzuszeń i opadnięć;

W pozostałej części Sąd powództwo oddalił (pkt 2) zniósł wzajemnie koszty postępowania (pkt 3) oraz „zasądził” od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.500 złotych tytułem opłaty sądowej (pkt 4).

W oparciu o przeprowadzony w sprawie dowód z opinii biegłego R. M. Sąd ustalił, że w wyniku eksploatacji prowadzonej przez zakład górniczy pozwanej doszło do uszkodzenia murów oporowych przy wjeździe do garażu,

uszkodzenia odwodnienia liniowego przed garażem oraz wybrzuszeń brukowej nawierzchni obejścia i wjazdu do garażu. Szkody te winny być naprawione przez pozwaną w sposób wskazany w opinii tego biegłego, ich koszt oszacowano łącznie na 30.000 złotych. W ślad za biegłym Sąd uznał, że inne szkody winny być naprawione po tzw. górniczym uspokojeniu terenu. Dotyczyło to min. wychylenia budynku mieszkalnego od pionu. Wybrzuszenia nawierzchni podwórza i wjazdu do garażu winny być naprawione przez częściowe przełożenie kostki.

Roszczenie dotyczące zapłaty odszkodowania za zniszczony budynek gospodarczy Sąd, w ślad za biegłym uznał za bezzasadne. Budynek ten jest bowiem zniszczony już od lat 70-tych ubiegłego wieku, a jego dalsza dewastacja była wynikiem braku bieżących remontów oraz negatywnych wpływów górniczych.

Po przeprowadzeniu tego dowodu z opinii biegłego R. M. oraz dowodu z kolejnej opinii biegłego J. N., związanej z wcześniejszą opinią pozwana nie oponowała przeciwko tym dowodom. Powodowie wnosili o zawieszenie postępowania do czasu uspokojenia terenu oraz ustalenia wielkości doznanej przez nich szkody.

Pozwana nie wyraziła zgody na zawieszenie postępowania. Nie doszło też do ugody mimo podjęcia mediacji w tym zakresie.

Powodowie przedłożyli opracowany na ich zalecenie kosztorys usunięcia szkód opracowany przez S. P. opiewający odnośnie robót naprawczych i odnośnie odszkodowania za budynek gospodarczy na kwotę 124.527,63 złotych.

Sąd Okręgowy nie uznał tego dokumentu prywatnego za miarodajny i orzekł o roszczeniu powodów kierując się wskazaniami biegłego M. co do rodzaju szkód i sposobu ich naprawienia.

Sąd podał, że podstawą prawną orzeczenia jest przepis art. 94 prawa geologicznego i górniczego w jego brzmieniu sprzed nowelizacji, gdyż zdarzenie wyrządzające szkodę powodom miało miejsce przed 1 stycznia 2012 r.

Wyrok został zaskarżony przez powodów w części oddalającej powództwo (pkt 2) oraz orzekającej o kosztach procesu (pkt 3).

Powodowie zarzucili naruszenie przepisów prawa materialnego, procesowego oraz sprzeczność ustaleń Sądu w treścią zebranych dowodów, które to zarzuty wyspecyfikowali we wstępnej części apelacji a następnie szeroko uargumentowali w obszernym uzasadnieniu. Podnieśli też zarzut naruszenia przez Sąd przepisu art. 328 kpc poprzez niewłaściwe uzasadnienie kwestionowanego rozstrzygnięcia.

Nie wydaje się aby celowym było przytaczanie kilku stron zarzutów sprecyzowanych przez powodów. Sąd Apelacyjny odnie się do nich w dalszej części motywów. Ich istota sprowadza się do stwierdzenia, że wyrokowanie przez Sąd Okręgowy bez uzupełniającego wysłuchania biegłego J. N., o opinii której Sąd w ogóle nie wspomina w uzasadnieniu i niewyjaśnienie rozbieżności w opiniach biegłych co do rodzaju szkód doznanych przez powodów i sposobu ich naprawienia, skutkowało wadliwością wyroku. Ponadto zdaniem powodów nieuzasadnione było pominięcie dowodu z prywatnej opinii autorstwa S. P. co doprowadziło do wydania nietrafnego wyroku, który nie zapewnia powodom przywrócenia stanu poprzedniego ich nieruchomości ani rzetelnego odszkodowania.

Powołując się na powyższe powodowie wnosili o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania ewentualnie o dopuszczenie dowodu z dokumentu – kosztorysu naprawy opracowanego przez S. P. i zobowiązanie pozwanej do naprawy budynku mieszkalnego, oraz otoczenia budynku w sposób wskazany przez nich w apelacji i o zasądzenie od pozwanej na ich rzecz 11.014 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wyrokowania tytułem odszkodowania za zniszczony budynek gospodarczy. Wnosili też o zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kosztów procesu.

Jako wartość podmiotu zaskarżenia powodowie podali kwotę 110.000 złotych.

W apelacji powodowie nie podnosili zarzutów ani żądań dotyczących wychylenia od pionu ich budynku mieszkalnego.

Pozwana w odpowiedzi na apelację wносиła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

W toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym powodowie utrzymywali, że uszkodzenie ich budynku gospodarczego nastąpiło kilka lat temu. Zakres uszkodzeń wynikał z tego, że budynek nie był oddylatowany od sąsiedniego budynku mieszkalnego, który uległ pochyleniu w wyniku ruchu zakładu górniczego. Okoliczności te miały być przedmiotem uzupełniającej opinii biegłego J. N..

Sąd Apelacyjny dopuścił dowód z kosztorysu opracowanego na zlecenie powodów przez S. P. na okoliczność jego treści a nadto dowód z uzupełnionej opinii biegłego J. N. na okoliczność rodzaju szkód doznanych przez powodów w wyniku ruchu zakładu górniczego pozwanej i sposobu ich naprawienia.

Biegły J. N. w opinii ze stycznia 2016 r. podtrzymał stanowisko, że nieruchomości powodów była w przeszłości, jest i będzie co najmniej do 2021 r. narażona na wpływy eksploatacji górniczej.

W latach 2014 – 2016 teren nieruchomości według wyliczeń obniżył się o 0,449 m a w przeszłości może nastąpić dalsze osiadanie o 2,899 m.

Budynek mieszkalny będzie odchyłał się od pionu w kierunku osiadania w rejonie kolejnych eksploatacji. Odchylenie budynku od pionu nie jest odczuwalne i wynosiło w lipcu 2014 r. 4,4 ‰ do 7,6‰.

Wystąpiło miejscowe uszkodzenie tynków filarów podtrzymujących balkon oraz wypiętrzenie kostki brukowej w rejonie jednego z filarów.

Wystąpiły też nieduże włosowate zarysowania płytek posadzki w ilości 10 sztuk, zwłaszcza tych przycinanych na narożach.

Doszło do rozregulowania drzwi do łazienki na parterze oraz pojawiła się nieduża rysa na jednej płytce przy drzwiach.

W pomieszczeniach poddaszy wystąpiły poziome, pionowe ukośne rysy na tynkach. W pokoju wykorzystywanym na biuro doszło do odspojenia tynku ze stropu.

Wokół budynku mieszkalnego nastąpiła lekka deformacja nawierzchni wyłożonej kostką brukową, rozregulowanie spadków, uszkodzenie krawężników przy zjeździe do garażu, deformacja płyt którym i wyłożono wjazd do garażu, spękanie i wychylenie murów oporowych przy zjeździe do garażu, deformacja klatki ściekowej pod bramą garażową.

W związku z tymi spostrzeżeniami biegły J. N. zaproponował naprawę budynku mieszkalnego w wyniku której pozwana winna:

- a) dokonać całkowitej przebudowy zdeformowanej nawierzchni z kostki brukowej,
- b) przełożyć płyty chodnikowe wjazdu do garażu,
- c) przebudować spękane mury oporowe wjazdu do garażu,
- d) uzupełnić spękane i odspojone tynki wraz z ujednoliceniem naprawianych elewacji,
- e) wymienić pęknięte płytki posadzek ok. 10 szt.,
- f) wyregulować i dopasować drzwi do łazienki na piętrze,
- g) wszystkie pęknięcia i zarysowania tynków przeżalować odpowiednią zaprawą z zatarciem na gładko i przeszlifowaniem,

h) pomalować remontowane pomieszczenia, wykonać roboty towarzyszące i porządkowe.

Zdaniem tego biegłego kosztorys opracowany na zlecenie powodów przez S. P. jest niemiarodajny gdyż przewiduje np. wymianę ponad 120 m² posadzek w przypadku uszkodzenia 10 płytek posadzki czy ujednoczenie 100 % elewacji przy jej 3 - punktowym uszkodzeniu.

Pozwana w istocie nie kwestionowała tej opinii. Powodowie wnosili o dowód z opinii innego biegłego podnosząc szereg zarzutów m.in., że biegły nie czynił własnych ustaleń co do rodzaju i rozmiaru szkód lecz w trakcie wizji konsultował się z przedstawicielem pozwanej. Nie uwzględnił też ekspertyzy technicznej opracowanej na zlecenie powodów w 2014 r. przez biegłego K. M., który zinventaryzował uszkodzenia budynku mieszkalnego, gospodarczego i nawierzchni, ich przyczyny i potencjalne dalsze szkody a koszt naprawy i wynajęcia lokalu zastępczego wyliczył na 350.000 złotych.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 25 marca 2010 roku dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego J. P. na okoliczność szkód jakie wystąpiły w nieruchomości powodów na skutek oddziaływania ruchu zakładu górniczego pozwanej oraz sposobu zapewnienia tych szkód.

W oparciu o opinię opracowaną przez tego biegłego w maju 2016 r. Sąd Apelacyjny ustalił, że w pomieszczeniach budynku mieszkalnego mają miejsca spękania o szerokości 1 mm, które występują na stykach płyt gipsowanych lub płyt z murowaną częścią ściany, w garażu na ścianie widoczne są dwa pionowe pęknięcia.

Występują włoskowate spękania pojedynczych płytek ceramicznych na ścianie w kuchni, łazience i na posadzce w pokoju gościnnym (6 sztuk). Nastąpiło zwichrowanie drzwi wewnętrznych.

W pomieszczeniu biurowym odpadło z sufitu około 1m² tynku. W elewacji zewnętrznej występują włosowate spękania.

Na połączeniu dwóch słupów ze sklepieniem widoczne są odpadnięte fragmenty tynku. Brak widocznych przejawów pochylenia budynku.

Naprawienie szkód pochodzenia górniczego w budynku mieszkalnym winno polegać na:

- spękania na ścianach i sufitach w pomieszczeniach na parterze i piętrze należy wyżyłować, oczyścić wzmocnić siatką następnie zaprawić zaprawą klejową,
- w pomieszczeniu biurowym na parterze odpadnięty tynk sufitowy należy uzupełnić przez oczyszczenie podłoża, nałożenie warstwy czepnej oraz wyrównanie zaprawą sufitową,
- pęknięcia ściany w garażu należy naprawić przez dokładane oczyszczenie szczelin i sklejenie ich klejem żywicznym,
- naprawę opadniętych drzwi należy naprawić przez demontaż skrzydeł, regulację zawiasów, wyrównanie ościeżnic oraz ich odnowienie,
- odpadnięte fragmenty tynku na dwóch zewnętrznych filarach należy ubytki wyrównać, nałożyć warstwę czepną, obłożyć zaprawą klejową wzmocnioną siatką z włókna szklanego, następnie nałożyć tynk kolorystycznie dobrany do pozostałej części elewacji,
- wykonanie robót zabezpieczających, malarskich i porządkowych.

Naprawa spękań elewacji zewnętrznej nie jest konieczna. Zarysowania nie zagrażają stanowi technicznemu elewacji a jej częściowe naprawienie pogorszyłoby estetykę budynku.

Budynek gospodarczy powodów został wzniesiony prawdopodobnie w latach 70-tych ubiegłego wieku. Jest obecnie tak zniszczony, że nadaje się jedynie do rozbiórki. Nie można jednoznacznie ustalić czy jego obecny stan jest wynikiem

degradacji wynikającej z braku wymaganego remontu czy też miała miejsce degradacja wynikające z zaniedbań właścicieli oraz wpływy górnicze. Budynek jest częściowo przełamany zawilgocony, posiada skorodowane belki stalowe. Wybudowano go bez stosownych zabezpieczeń i bez zachowania zasad sztuki budowlanej (np. brak związania stropu ze ścianami brak dylatacji od sąsiedniego budynku do którego przylega). Pod budynkiem usytuowano szambo. Brak jest stolarki, okiennej i drzwiowej, odwodnienia. Brak zabezpieczeń na szkody górnicze.

Teren wokół budynku wraz z wjazdem do garażu jest wybrukowany kostką brukową, ograniczoną krawężnikami. Zjazd do garażu posiada odwodnienie liniowe.

Na znacznej powierzchni brukowanego terenu występują spiętrzenia i wybrzuszenia kostki wraz z przyległymi krawężnikami. W niektórych miejscach występują zapadliska. Spiętrzenia występują przy zjeździe do garażu oraz przed wjazdem do garażu łącznie z liniowym odwodnieniem. Mur oporowy po obu stronach wjazdu wykazuje pionowe pęknięcia i przesunięcia.

Główną przyczyną powstałych szkód na powierzchni parceli jest poziomie pełzanie gruntu oraz przegięcie terenu spowodowane ruchem zakładu górniczego pozwanej.

Uszkodzenie nawierzchni posesji oraz wjazdu do garażu i murów oporowych przy wjeździe winno nastąpić przez:

- przełożenie kostki brukowej wraz z krawężnikami na całej powierzchni z uwagi na konieczność ponownej regulacji spadków przy maksymalnym użyciu materiałów brukarskich z odzysku,
- na załamaniach powierzchni należy wykonać odpowiednie szczeliny dylatacyjne najmie - 7 cm - wypełnione drobnym żwirem, co zapewni swobodne przemieszczanie się kostki. Dylatacje należy wykonać również przy styku kostki z budynkiem, oraz przy układaniu krawężników,
- przyłożenie kostki na zjeździe do garażu, żwirowe dylatacje należy wykonać wzdłuż murków oporowych po obu stronach oraz na początku i przy końcu zjazdu, szczeliny takie powinny zapewniać również możliwość odprowadzenia wód opadowych do gruntu,
- demontaż odwodnienia liniowego przed garażem, wyrównanie podłoża, wstawienie nowego korytka z kratą, korytko należy osadzić w elastycznej osłonie pozwalającej na niwelowanie ewentualnych przesuwów kostki,
- przemurowanie pionowych pęknięć murów oporowych, przemurowania należy wykonać przy zastosowaniu zamka „Z” zapewniającego przesuw oraz odwodnienie skarpy w dolnej jej części,
- przełożenie w całości płytek na podjeździe przy wejściu do budynku przy użyciu elastycznej i mrozoodpmej zaprawy, przy zachowaniu odpowiedniej szczeliny dylatacyjnej wzdłuż ścian budynku,
- wykonanie robót towarzyszących i porządkowych.

Do opinii biegłego J. P. strony zgłosiły szereg zarzutów wnosząc o jej uzupełnienie.

Na rozprawie w dniu 13 października 2016 r. biegły J. P. złożył ustną uzupełniającą opinię. W ocenie Sądu Apelacyjnego opinia to pozwoliła na poczynienie ustaleń o jakich mowa wyżej i uznana została za dostateczną podstawę wyrokowania. Biegły w sposób logiczny i przekonywujący wyjaśnił swoje stanowisko oraz odniósł się do zarzutów stron.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja powodów okazała się zasadna częściowo.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że pozwana nie kwestionowała co do zasady negatywnego oddziaływania ruchu jej zakładu górniczego na nieruchomości powodów. Świadczy o tym chociażby propozycja ugody przedsądowej, która nie doszła do skutku.

Z akt sprawy wynika, że początkowo spór ogniskował się wokół spornej kwestii czy powodowie mogą żądać przywrócenia do stanu poprzedniego wychylonego od pionu budynku mieszkalnego, lub odszkodowania, gdyby to było niemożliwe lub niecelowe, odszkodowania za budynek gospodarczy i jaki winien być zakres ewentualnych robót naprawczych, w sytuacji gdy w następnych latach pozwana w dalszym ciągu planuje eksploatację w rejonie nieruchomości powodów.

W toku postępowania zakres przedmiotowy roszczeń powodów uległ zmianie.

Skarżący w apelacji nie zgłaszali już roszczeń związanych z przywróceniem do stanu poprzedniego ich budynku mieszkalnego w związku z jego wychyleniem od pionu ani roszczeń odszkodowawczych z tego tytułu.

Mimo to w dalszym ciągu zakres oczekiwanego remontu oraz odszkodowania za budynek gospodarczy szacowali na 110.000 złotych a w toku postępowania apelacyjnego starali się wykazać, że remont winien być tak rozległy, że jego koszty winny wynosić kilkaset tysięcy złotych.

Oczekiwania te w żaden sposób nie przystają do dowodów z opinii biegłych M., N. i P., którzy w swych opiniach za uzasadnione i celowe uznali naprawy o wiele mniejszym rozmiarze.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty stron podniesione w stosunku do opinii opracowanej przez biegłego R. M. zarówno przez stronę powodową jak i pozwaną były na tyle istotne, że nie mogła ona stanowić podstawy ustaleń Sądu Apelacyjnego ani też być podstawą orzekania przez Sąd Okręgowy.

Trafnie więc Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego J. N.. Opinia ta początkowo była obarczona mankamentem polegającym na uznaniu roszczenia powodów tylko co do tzw. naprawy tymczasowej i wykonaniu reszty robót naprawczych już po ustaniu negatywnych wpływów górniczych na nieruchomości powodów.

Zagadnienie to dotyczy istotnej z punktu widzenia poszkodowanych ruchem zakładu górniczego kwestii czy i jak długo winni oni znosić niedogodności związane z doznaną szkodą w sytuacji gdy ewentualne jej usunięcie może być zniweczone dalszymi wpływami górniczymi. Ma więc miejsce kolizja interesów stron. Powodowie uważają, że mają prawo do przywrócenia stanu poprzedniego bez względu na ryzyko dalszych szkód, co jak się wydaje traktowane jest przez biegłych i pozwaną jako nadużycie prawa. Świadczy o tym pierwsza z opinii biegłego J. N. i proponowana w niej naprawa "tymczasowa", oraz wynikające z niej wstrzymanie się z naprawą obejścia domu powodów.

Z akt sprawy wynika, że szkoda powodów wynikająca z wychylenia od pionu ich budynku mieszkalnego nie powoduje dla nich istotnych uciążliwości.

Ze względu na zmianę tego wychylenia w toku realizowanych eksploatacji górniczych szkoda ta może ulec powiększeniu w przyszłości lub samolikwidacji.

Ze względu na koszty ewentualnego przywrócenia obiektu do pionu lub wielkość odszkodowania za tego rodzaju szkodę, która może w przyszłości nie występować lub się pomniejszyć trafnie powodowie zrezygnowali w apelacji z podtrzymania roszczeń z tego tytułu. Ich uwzględnienie stanowiłaby w ocenie Sądu Apelacyjnego nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 kc.

Inaczej się ma sprawa z deformacją nawierzchni obejścia czy uszkodzeniu wjazdu do garażu, uszkodzenia odwodnienia liniowego i murów oporowych. Są to szkody tego rodzaju, że utrudniają powodom korzystanie z nieruchomości oraz grożą zalewaniem i zawilgoceniem garażu. Koszt usunięcia tych szkód nie jest wysoki. Nie ma też podstaw do uznania,

że szkody te w przyszłości ulegną odnowieniu w takim zakresie jak występują obecnie. Ostatecznie opinie biegłego J. N. i J. P. są zbieżne zarówno co do rodzaju szkód jak i sposobu ich usunięcia.

Podobnie należy ocenić dowód z opinii biegłych co do ewentualnego wpływu eksploatacji górniczej na obecny stan budynku gospodarczego, który według nich nadaje się wyłącznie do rozbiórki.

Podkreślenia wymaga, że pozwana prowadzi eksploatację górniczą na terenie nieruchomości powodów od lat 70-tych ubiegłego wieku.

Budynek gospodarczy jest zdewastowany i nosi ślady wieloletnich zaniedbań w zakresie utrzymania. Można to stwierdzić chociażby na podstawie fotografii dołączonych do opinii biegłych. Ponadto biegły J. P. w sposób przekonujący i logiczny wskazał zarówno w opinii pisemnej jak i ustnej opinii uzupełniającej, że obiekt ten wzniesiono z naruszeniem zasad sztuki budowlanej oraz bez zabezpieczenia na oddziaływanie negatywnych wpływów górniczych np. brak dylatacji od sąsiedniego obiektu, związania murów, zastosowanie nieprawidłowych nadproży usytuowane pod obiektem szamba.

Wiarygodności opinii w tym zakresie nie podważają zarzuty powodów, że budynek nie jest przełamany lecz pęknięty ani fotografia wskazująca, na to, że na budynku tym jest obecnie szczelne pokrycie z papy.

Zawilgocenie budynku jest uwidocznione na fotografiach dołączonych do opinii a brak niezbędnego pokrycia dachowego odnotował też biegły J. N..

Za logiczne i racjonalne należy uznać stanowisko biegłego J. P., że zbędne jest żądanie przez powodów ujednoczenie elewacji całego budynku mieszkalnego skoro uszkodzenia elewacji dotyczy niewielkiego jej fragmentu a częściowa jej naprawa zaburzyłaby estetykę obiektu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wiarygodności opinii nie podważa zarzut, że na nieruchomości nie występuje skarpa. W opinii ustnej biegły dokonał skorygowania tego określenia podając, że chodzi o pochylenie terenu będące jedną z przyczyn uszkodzenia budynku gospodarczego powodów.

Zdaniem Sądu odwoławczego nie do przyjęcia jest twierdzenie skarżących, że pozwana winna zapłacić im odszkodowanie za budynek gospodarczy na zasadzie ryzyka (art. 435 kc) gdyż nie jest w stanie wykazać czy i w jakim zakresie powodowie lub ich poprzednicy przyczynili się do powstania szkody ze względu na błędy w sztuce budowlanej, brak zabezpieczeń i niezbędnych remontów.

Żądanie w tym zakresie powodowie opierają na wyliczeniu odszkodowania zawartym w opinii biegłego R. M., która m.in. ze względu na ich zarzuty uznana została za niemiarodajną.

Zdaniem Sądu odwoławczego za bardziej miarodajną w tym zakresie należy uznać wywody zawarte w pisemnej i ustnej opinii biegłego J. P., który stwierdził, że obecnie nie jest w stanie stwierdzić kiedy powstały uszkodzenia budynku gospodarczego oraz czy i jaki wpływ na jego stan miał ruch zakładu górniczego pozwanej.

Ciężar dowodu w tym zakresie zgodnie z art. 6 kc obciąża powodów.

Ze względu na stan tego budynku uwidoczniony na fotografiach dołączonych do opinii twierdzenie powodów zawarte we wniosku o naprawienie szkody (k. 8), że totalna dewastacja tego obiektu nastąpiła w wyniku szkód górniczych w 2007 r. jest nieprawdopodobne. Zwłaszcza jeśli wziąć pod uwagę, że wpływy górnicze na ten obiekt, wzniesiony wadliwie i bez zabezpieczeń, mają miejsce od 1970 roku.

Sąd Apelacyjny uznając zarzuty powodów, co do oceny zebranych dowodów, poczynionych ustaleń oraz co do wadliwości uzasadnienia wyroku, za częściowo zasadne poczynił własne ustalenia w oparciu o przytoczoną wyżej ocenę zebranego materiału dowodowego i zmienił zaskarżony wyrok na mocy art. 386 § 1 kpc zobowiązując pozwaną

do dokonania naprawy nieruchomości skarżących zgodnie z treścią opinii biegłego J. P., którą uznał za rzetelną i przekonywująco uzasadnianą.

Dalej idącą apelację oddalono na mocy art. 385 kpc.

O kosztach orzeczono na mocy art. 100 kpc uznając, że apelacja powodów została uwzględniona częściowo a zasadność ich roszczenia w znacznej mierze zależała od uznania Sądu.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Roman Sugier	SSA Anna Bohdziewicz
-------------------------------------	------------------	----------------------